

LIBRIS

We know
books

AVENTURILE
Lui
**Sherlock
Holmes**

SIR
**ARTHUR
CONAN
DOYLE**

Traducere din limba engleză și note de
Roxana Brînceanu

NEMIRA

CUPRINS

Scandal în Boemia	5
Liga celor cu părul roșu.....	31
Un caz de identitate	57
Misterul din Valea Boscombe	77
Cinci sâmburi de portocală	105
Omul cu buza răsucită	127
Aventura rubinului albastru	153
Banda pestriță	175
Degetul mare al inginerului	201
Aventura nobilului celibatar	225
Aventura diademei de beril.....	249
Aventura de la Fagii de Aramă	275

I

Pentru Sherlock Holmes, ea a fost întotdeauna *Femeia*. Rareori l-am auzit numind-o altfel. În ochii lui, ea eclipsează și se ridică deasupra întregului ei sex. Nu fiindcă ar avea pentru Irene Adler vreun sentiment asemănător cu dragostea. Minții lui reci, precise, însă admirabil de echilibrate, îi repugnă orice sentiment, în special acesta. Recunosc că el era cea mai precisă mașină de raționat și de observat din întreaga lume; însă ca îndrăgostit s-ar fi plasat pe o poziție greșită. Nu vorbea niciodată despre pasiunile romantice altfel decât cu batjocură și dispreț. Acestea erau lucruri admirabile din punctul de vedere al unui observator – excelente pentru a ridica vălul care ascunde motivele și acțiunile oamenilor. Însă pentru analistul versat, a admite un astfel de amestec în propriul temperament delicat și perfect calibrat însemna a introduce un factor de distragere care ar fi putut arunca o îndoială asupra tuturor rezultatelor emise de mintea sa. Un fir de nisip strecurat într-un instrument sensibil sau o crăpătură într-una dintre lupele sale de mare putere n-ar fi adus mai multe perturbări decât un sentiment puternic pentru o fire ca a lui. Și totuși, pentru el a existat o unică femeie, iar aceasta a fost regretata Irene Adler, de îndoielnică și suspectă amintire.

În ultima vreme nu prea îl mai văzusem pe Holmes. Căsătoria mea ne îndepărtase. Propria mea fericire și preocupările casnice ale omului aflat pentru prima dată în situația de stăpân al propriului cămin erau suficiente ca să-mi acapareze întreaga atenție; în schimb, Holmes, care disprețuia din tot sufletul său boem orice formă de socializare, rămăsese în apartamentul nostru din Baker Street, îngropat printre cărțile sale vechi și alternând de la o săptămână la alta între cocaină și ambiție, între somnolența provocată de drog și energia năvalnică a firii sale alerte.

ERA, ca întotdeauna, profund atras de studiul crimei și își ocupa imensele capacități intelectuale și extraordinarul simț al observației cu urmărirea acelor indicii și lămurirea acelor mistere pe care poliția oficială le abandonase ca fiind lipsite de speranță. Din când în când, mai aflam câte ceva despre realizările lui: călătoria la Odessa pentru cazul uciderii lui Trepoff, elucidarea bizarei tragedii a fraților Atkinson din Trincomalee sau misiunea pe care o dusese la îndeplinire cu atâta delicatețe și succes pentru familia regală a Olandei. Însă în afară de aceste semne ale activității sale, pe care acum le împărțeam cu toți cititorii presei cotidiene, știam foarte puține lucruri despre fostul meu prieten și tovarăș.

Într-o seară – era 20 martie 1888 – mă întorceam de la o vizită la un pacient (căci revenisem la practicarea medicinei civile) și drumul m-a purtat prin Baker Street. Trecând pe lângă bine cunoscuta ușă, care în mintea mea va fi întotdeauna asociată cu perioada în care îmi curtasem actuala soție și cu incidentele sumbre relatate în *Un studiu în roșu*, m-a cuprins o dorință vie de a-l revedea pe Holmes și de-a afla cum își mai folosea extraordinarul talent. Camerele sale erau luminate puternic și, ridicând ochii, i-am văzut de două ori silueta înaltă și ascetică profilată pe obloane ca o umbră întunecată. Se plimba prin încăperea rapid, vioi, cu capul în piept și mâinile la spate. Pentru mine, care îi cunoșteam toate toanele și obiceiurile, atitudinea sa își spunea propria poveste. Se întorsese la lucru. Se ridicase din visele induse de drog și era pe urmele unei noi enigme. Am sunat la ușă și am fost condus în salonul care pe vremuri fusese și al meu.

Primirea n-a fost prea expansivă. Atitudinea lui era rareori astfel, dar s-a bucurat, cred, să mă vadă. Fără prea multe cuvinte, dar cu o privire prietenoasă, mi-a făcut semn spre un fotoliu, mi-a împins cutia cu trabucuri și mi-a arătat un dulăpior cu băuturi și un gazogen¹ într-un colț. Apoi s-a postat în fața șemineului și m-a privit în înconfundabilul lui fel scrutător.

— Îți priește căsnicia, a remarcat el. Cred, Watson, că ai pus vreo trei kilograme de când nu te-am mai văzut.

— Două jumătate! am replicat.

¹ Sifon; aparat cu ajutorul căruia se prepară în casă apa gazoasă.

— Aș fi zis că mai mult. Bănuiesc că ceva mai mult, Watson. Și te-ai întors la medicină, după cum văd. Nu mi-ai spus că intenționezi să intri din nou în jug.

— Cum de ți-ai dat seama?

— Văd și deduc. Cum de știu că de curând te-ai udat foarte rău și că ai o servitoare tare neîndemânică și neglijentă?

— Dragul meu Holmes, asta-i prea de tot. Cu siguranță, ai fi fost ars pe rug dacă ai fi trăit cu câteva secole în urmă. E adevărat că joi am făcut un drum la țară și m-am întors acasă într-un hal fără de hal; dar, întrucât mi-am schimbat hainele, nu-mi imaginez cum ai putut să deduci asta. Cât despre Mary Jane, e incorigibilă, iar soția mea a avertizat-o că o va da afară; însă nici aici nu înțeleg cum de ți-ai dat seama.

A chicotit și și-a frecat degetele lungi și fără astâmpăr.

— Este extrem de simplu, a zis, ochii mei văd că pe partea interioară a pantofului stâng, chiar acolo unde cade lumina, pielea are șase zgârieturi aproape paralele. Evident au fost cauzate de cineva care a răcâit neglijent marginile tălpii ca să curețe noroiul întărit de pe ea. De aici, vezi, dubla mea deducție: ai ieșit pe vreme urâtă și ai un specimen de servitoare londoneză răuvoitoare cu ghetete. În ceea ce privește meseria ta, atunci când un gentleman intră în salonul meu mirosind a iod și cu o urmă neagră de nitrat de argint pe arătătorul mâinii drepte, cu o umflătură pe o parte a jobenului acolo unde și-a ascuns stetoscopul, aș fi chiar prost dacă nu mi-aș da seama că este un practicant activ al meseriei de medic.

Nu m-am putut abține să nu râd auzind cu câtă lejeritate își explica procesul de deducție.

— Când te aud expunând motivele, am remarcat, lucrurile îmi par întotdeauna ridicol de simple și aproape că aș putea să le deduc ușor și eu și, cu toate astea, la fiecare etapă a raționamentului dumitale sunt derutat, până când îmi explici întregul proces. Și cred că ochii mei sunt la fel de buni ca ai dumitale.

— Exact, a răspuns el aprinzându-și o țigară și prăbușindu-se într-un fotoliu. Dumneata vezi, dar nu observi. Diferența e clară. De exemplu, ai văzut deseori treptele care urcă din hol până în această cameră.

— Da, des.

— Cât de des?

— Păi, de sute de ori.

— Câte sunt?

— Câte? Nu știu.

— Exact! Nu ai observat. Și totuși ai văzut. Asta vreau să zic. Eu știu că sunt șaptesprezece trepte, pentru că am și văzut, am și observat. Apropo, întrucât ești interesat de aceste mici probleme și întrucât ai fost atât de bun să publici câteva dintre neînsemnatele mele experiențe, poate că te-ar interesa asta.

Mi-a întins o foaie de hârtie groasă, colorată în roz, care se afla pe masă.

— A venit cu ultima poștă, a zis. Citește-o cu voce tare.

Scrisoarea nu era datată și nu avea nici semnătură, nici adresă.

— „În seara aceasta, la opt fără un sfert“, spune, „vă va vizita un gentleman care dorește să vă consulte într-o problemă foarte importantă. Serviciile recent oferite de dumneavoastră uneia dintre casele regale ale Europei au arătat că sunteți o persoană căreia i se pot încredința în deplină siguranță chestiuni extrem de importante. Asemenea referințe despre dumneavoastră de peste tot am primit. Vă rog să fiți în apartament la acea oră și să nu interpretați greșit faptul că vizitatorul dumneavoastră va purta mască.“ Acesta e cu adevărat un mister, am remarcat. Ce crezi că înseamnă?

— Deocamdată nu am informații. E o greșeală capitală să teoretizezi înainte de a avea informații. Fără să-ți dai seama, începi să răstălmăcești faptele astfel încât să se potrivească teoriilor, în loc ca teoriile să se potrivească faptelor. Dar, în privința scrisorii, ce deduci din ea?

Am examinat cu atenție scrisul și hârtia.

— Omul care a scris-o este cu siguranță înstărit, am remarcat, încercând să imit procedurile tovarășului meu. O asemenea hârtie nu poate fi cumpărată cu mai puțin de jumătate de coroană pachetul. E neobișnuit de groasă și de rigidă.

— Neobișnuit – exact așa e cuvântul, a spus Holmes. Nu este în niciun caz hârtie englezească. Ridic-o în lumină!

Făcând astfel, am observat un *E* mare și un *g* mic, un *P* și un *G* mare alături de un *t*, întreșute în textura hârtiei.

— Ce înțelegi din asta? a întrebat Holmes.

— Fără îndoială, este numele fabricantului sau, mai degrabă, monograma lui.

— Nicidecum. *G* urmat de *t* vine de la *Gesellschaft*, adică *Companie* în germană. E o prescurtare uzuală, cum e la noi *Co*¹. *P*, desigur, vine de la *Papier*. Acum *Eg*. Hai să ne uităm în dicționarul geografic.

A luat de pe raft un volum greu, cafeniu.

— Eglow, Eglonitz... uite, Egria. Este o regiune în care se vorbește limba germană, în Boemia, nu departe de Carlsbad. „Faimoasă ca fiind locul morții lui Wallenstein și pentru numeroasele fabrici de sticlă și mori de hârtie.“ Ha-ha, prietene, ce zici de asta?

Ochii îi scânteiau; a suflat triumfător un nor mare și albăstrui din țigară.

— Hârtia a fost fabricată în Boemia, am zis.

— Exact. Iar autorul scrisorii este german. Observi ce ciudată este construcția propoziției – „Asemenea referințe despre dumneavoastră de peste tot am primit.“ Un francez sau un rus n-ar fi scris așa. Numai un german este atât de nepoliticos cu verbele sale. Prin urmare, ne rămâne să descoperim ce dorește acest german care scrie pe hârtie din Boemia și preferă să poarte mască în loc să-și arate fața. Și iată că vine, dacă nu mă înșel, ca să ne risipească toate nedumeririle.

În timp ce vorbea, s-au auzit zgomotul puternic al copitelor cailor și roțile frecându-se de marginea trotuarului, urmate de sunetul ascuțit al clopoțelului de la ușă. Holmes a fluierat.

— Două frumuseți, după cum sună, a spus. Da, a continuat, privind pe fereastră. O trăsură mică și drăguță și doi cai minunați. O sută cincizeci de guinee bucata. Cazul ăsta aduce bani, Watson, dacă nu și altceva.

— Cred că ar fi mai bine să plec, Holmes.

— Ba deloc, doctore. Rămâi aici. Sunt pierdut fără biograful meu. Și promite să fie interesant. Ar fi păcat să ratezi.

— Dar clientul dumitale...

¹ Echivalentul englezesc al abrevierii *SRL* (n. red.).

— Nu-ți face griji din cauza lui. S-ar putea să am nevoie de ajutorul dumitale, la fel și el. Iată că vine. Ia loc în fotoliu, doctore, și acordă-ne întreaga dumitale atenție!

Pașii lenți și apăsați care răsunaseră pe scări și pe hol s-au oprit imediat în fața ușii. S-a auzit o bătaie puternică și autoritară.

— Intră! a zis Holmes.

Bărbatul care a intrat avea vreo doi metri înălțime, piept și membre de Hercule. Hainele îi erau bogate, o bogăție care în Anglia ar fi fost considerată cam de prost-gust. Fășii late de astrahan împodobeau mânecele și partea din față a hainei la două rânduri, iar pelerina albastru-închis pe care o purta aruncată peste umeri era tivită cu mătase roșie ca focul și prinsă la gât cu o broșă cu un singur beril viu colorat. Cizmele, care se ridicau până la jumătatea gambei și erau împodobite în partea de sus cu blană deasă maronie, completau impresia de opulență barbară sugerată de întreaga sa înfățișare. Ținea în mână o pălărie cu boruri largi, iar peste partea superioară a feței și coborând peste pomeți purta o mască neagră pe care aparent tocmai și-o pusese, căci încă avea mâna ridicată atunci când a intrat. După partea inferioară a feței părea a fi un om cu un caracter puternic, cu buze groase și răsfrânte și bărbie lungă și dreaptă, sugerând o hotărâre care friza încăpățănarea.

— Ați primit scrisoarea mea? a întrebat cu o voce groasă și aspră și un accent german foarte puternic. V-am spus că voi veni.

Se uita de la unul la altul, nefiind sigur cui să se adreseze.

— Vă rog să luați loc, a zis Holmes. Domnul este colegul și prietenul meu, doctorul Watson, care are amabilitatea să mă ajute din când în când la cazurile mele. Cui am onoarea să mă adresez?

— Puteți să vă adresați cu numele de Conte de Von Kramm, nobil din Boemia. Înțeleg că acest domn, prietenul dumneavoastră, este un om onorabil și discret, căruia îi pot încredința o problemă de cea mai mare importanță. Dacă nu, aș prefera să discut numai cu dumneavoastră.

M-am ridicat să plec, dar Holmes m-a prins de încheietura mâinii și m-a tras la loc în scaun.

— Fie cu amândoi, fie cu niciunul. Puteți spune în fața acestui domn orice mi-ați spune și mie.

Contele a ridicat din umerii săi lați.

— Atunci să încep, a zis el, prin a vă solicita amândurora să păstrați secretul absolut timp de doi ani, fiindcă la sfârșitul acestui termen nu va mai avea importanță. În momentul de față nu este o exagerare să afirm că ar putea influența istoria Europei.

— Aveți cuvântul meu, a spus Holmes.

— Și pe-al meu.

— Scuzați-mi masca, a continuat ciudatul nostru vizitator. Augusta persoană care îmi folosește serviciile nu vrea ca trimisul său să vă fie cunoscut și pot să mărturisesc că numele și titlul pe care vi le-am oferit nu-mi aparțin.

— Mi-am dat seama, a spus Holmes sec.

— Circumstanțele sunt extrem de delicate și trebuie luate toate precauțiile pentru a înăbuși ceea ce ar putea deveni un imens scandal, care ar putea compromite una dintre familiile aflate la cârma Europei. Ca să vorbesc deschis, problema implică marea casă de Ormstein, dinastia regală a Boemiei.

— Mi-am dat seama și de asta, a murmurat Holmes instalându-se în fotoliu și închizând ochii.

Vizitatorul nostru a aruncat o privire aparent surprinsă siluetei apatice întinse în fotoliu a omului care, fără îndoială, îi fusese descris drept cel mai incisiv analist și cel mai energic detectiv din Europa. Holmes a redeschis încet ochii și a privit nerăbdător spre clientul său uriaș.

— Dacă Majestatea voastră ar avea bunăvoința să-mi prezinte cazul, aș putea să vă sfătuiesc mai bine.

Bărbatul a sărit de pe scaun și a început să se plimbe prin cameră într-o agitație de nestăpânit. Apoi, cu un gest disperat, și-a smuls masca de pe față și a aruncat-o pe podea.

— Aveți dreptate, a strigat. Eu sunt regele. De ce aș încerca să mă ascund?

— Chiar așa, de ce? a murmurat Holmes. Încă dinainte ca Majestatea Voastră să vorbească mi-am dat seama că îl am înainte pe Wilhelm Gottsreich Sigismund von Ormstein, Mare Duce de Cassel-Felstein și rege ereditar al Boemiei.

— Însă puteți înțelege, a spus ciudatul nostru vizitator așezându-se din nou și trecându-și palma peste fruntea înaltă și albă, puteți înțelege că eu nu obișnuiesc să mă ocup personal de asemenea lucruri. Dar problema este atât de delicată, încât nu i-o pot încredința unui intermediar

fără a ajunge eu însumi la mâna lui. Am venit incognito de la Praga cu scopul de a vă cere sfatul.

— Atunci vă rog să mi-l cereți, a zis Holmes închizând din nou ochii.

— Pe scurt, faptele sunt acestea: în urmă cu vreo cinci ani, în cursul unei vizite mai îndelungate în Varșovia, am făcut cunoștință cu bine-cunoscuta aventurieră Irene Adler. Numele vă este, fără îndoială, cunoscut.

— Te rog, uită-te în agenda mea, doctore, a șoptit Holmes fără să deschidă ochii.

Adoptase de mai mulți ani un sistem de organizare a tuturor informațiilor privind oamenii și obiectele, astfel încât era dificil să numești un subiect sau o persoană despre care să nu-ți poată furniza date. În cazul de față i-am găsit biografia înghesuită între cea a unui rabin evreu și cea a unui comandant de stat major care scrisese o monografie despre peștii din apele adânci ale mărilor.

— Ia să vedem! a zis Holmes. Hm! Născută în 1858 la New Jersey. Contralto – hm! La Scala, hm! Primadona Operei Imperiale din Varșovia – o, da! Retrasă de pe scena operei – aha! Trăiește la Londra – așa deci! Din câte înțeleg, Majestatea Voastră a intrat într-o relație cu această tânără, i-a scris câteva scrisori compromițătoare, iar acum dorește să recupereze aceste scrisori.

— Exact. Dar cum...

— V-ați căsătorit în secret?

— Nu.

— Există vreun document legal sau certificat?

— Nu.

— Atunci nu vă înțeleg. Dacă această tânără ar scoate la lumină aceste scrisori pentru a vă șantaja sau în alt scop, cum poate dovedi autenticitatea lor?

— Prin scrisul meu.

— Mare lucru! Poate fi contrafăcut.

— Hârtia mea personalizată.

— Poate fi furată.

— Sigiliul.

— Imitat.

— Fotografia mea.

— Cumpărată.

— Apărem împreună în fotografie.

— O! Asta este foarte rău! Într-adevăr, Majestatea Voastră a comis o indiscreție.

— Eram nebun... bolnav.

— V-ați compromis serios.

— Pe atunci eram doar prinț moștenitor. Eram tânăr. Abia acum am treizeci de ani.

— Fotografia trebuie recuperată.

— Am încercat și nu am reușit.

— Majestatea Voastră trebuie să plătească. Trebuie s-o cumpărați.

— Nu vrea s-o vândă.

— Atunci, s-o furați.

— Am făcut cinci încercări. Doi spărgători plătiți de mine i-au răvășit casa. Odată i-am sustras bagajul când călătorea. De două ori a fost pândită și jefuită. Fără niciun rezultat.

— Nici urmă de fotografie?

— Absolut niciuna.

Holmes a râs.

— Iată o problemă foarte interesantă.

— Însă una foarte serioasă pentru mine, a replicat regele cu reproș.

— Da, într-adevăr. Și ce vrea ea să facă cu fotografia?

— Să mă ruineze.

— Dar în ce fel?

— Urmează să mă căsătoresc.

— Așa am auzit.

— Cu Clotilde Lothman von Saxe-Meningen, a doua fiică a regelui Scandinaviei. Probabil cunoașteți principiile stricte ale familiei. Ea însăși este întruchiparea delicateții. Orice umbră de îndoială asupra conduitei mele ar putea pune capăt acordului.

— Și Irene Adler?

— Amenință că le trimite fotografia. Și o va face. Știu că o va face. Dumneavoastră nu o cunoașteți, dar are o inimă de oțel. Are chipul celei mai frumoase dintre femei și mintea celui mai hotărât dintre bărbați. Ca să nu mă căsătoresc cu o altă femeie ar merge dincolo de orice limită.

— De ce?

— Pentru că a spus că o va trimite în ziua în care logodna va fi anunțată public. Acest lucru se va întâmpla luna viitoare.

— O, atunci mai avem trei zile, a zis Holmes căscând. Asta e foarte bine, pentru că mai am una, două probleme importante de rezolvat. Majestatea Voastră, desigur, locuiește în prezent la Londra?

— Bineînțeles. Mă găsiți la hotelul Langham, sub numele de contele von Kramm.

— Atunci vă voi ține la curent cu evoluția cazului.

— Vă rog. Voi aștepta cu nerăbdare.

— Iar în ceea ce privește banii?

— Aveți *carte blanche*¹.

— Absolut?

— Vă mărturisesc că aș da una dintre provinciile regatului meu ca să recuperez acea fotografie.

— Și pentru cheltuielile curente?

Regele a scos de sub pelerină o geantă grea din piele și a așezat-o pe masă.

— Aici sunt trei sute de lire în aur și șapte sute în bancnote, a spus.

Holmes a scris o chitanță pe o foaie ruptă din carnetelul lui și i-a înmânat-o.

— Adresa domnișoarei? a întreat.

— Briony Lodge, Serpentine Avenue, St John's Wood.

Holmes a notat.

— Încă o întrebare, a zis. Fotografia era de dimensiuni mari?

— Da.

— Atunci, noapte bună, Majestatea Voastră, și sper să avem în curând vești bune pentru dumneavoastră. Noapte bună și duminică, Watson, a adăugat el după ce trăsura regală s-a auzit plecând pe stradă. Dacă o să fii atât de bun să mă vizitezi mâine după-amiază la ora trei, mi-ar plăcea să discut cu dumneata despre problema asta.

¹ Mână liberă (în fr., în orig.).

La ora trei fix eram pe Baker Street, dar Holmes încă nu se întorsese. Proprietăreasa m-a informat că plecase de acasă puțin după ora opt dimineața. M-am așezat totuși lângă foc, cu intenția să-l aștept oricât ar fi durat. Deja eram foarte interesat de această investigație, căci, cu toate că nu prezenta caracteristicile sumbre și stranii ale celorlalte două crime despre care scrisesem deja, natura cazului și rangul înalt al clientului îi dădeau o notă aparte. Într-adevăr, indiferent de tipul cazului la care lucra prietenul meu, modul său de a controla situația și logica lui ageră și incisivă făceau ca studierea sistemului său de lucru și urmărirea metodelor rapide și subtile prin care descâlcea și cele mai complicate mistere să fie pentru mine o mare plăcere. Eram atât de obișnuit cu invariabilul său succes, încât nici măcar nu mai puteam concepe posibilitatea unui eșec.

Se făcuse aproape patru când ușa s-a deschis și un grăjdar beat, nepieptănat, cu favoriți, o față roșie și haine jerpelitate a intrat în cameră. Oricât de obișnuit aș fi fost cu talentul uimitor al prietenului meu de a se deghiza, a fost nevoie să mă uit de trei ori înainte să fiu sigur că e cu adevărat el. Cu un semn din cap a dispărut în dormitor, de unde a apărut peste cinci minute în costum din tweed și respectabil ca înainte. Și-a îndesat mâinile în buzunare, și-a întins picioarele în fața focului și, timp de câteva minute, a râs din tot sufletul.

— Incredibil! a strigat, s-a înecat, apoi a râs din nou până a trebuit să se lase pe spate în scaun, lipsit de vlagă.

— Ce e?

— E foarte amuzant! Sunt convins că n-ai să ghicești cum mi-am petrecut dimineața sau ce am ajuns să fac.

— Nu-mi pot imagina. Presupun că ai studiat obiceiurile și poate și locuința domnișoarei Irene Adler.

— Exact, însă urmarea a fost mai degrabă neobișnuită. O să-ți povestesc totuși. Am plecat de acasă de dimineață, puțin după ora opt, deghizat în grăjdar rămas fără slujbă. Există o minunată compasiune și un spirit de întraajutorare printre cei care îngrijesc caii. Dacă ești unul dintre ei, o să afli tot ceea ce e de aflat. Am găsit repede Briony Lodge.

E o bijuterie de vilă, cu grădină în spate, dar cu fațada chiar la drum și cu două niveluri. La ușă are un zăvor solid. În dreapta este un salon larg, frumos mobilat, cu ferestre mari aproape până la podea și cu acele închizători englezești absurde pe care până și un copil le-ar putea deschide. În spate nu era nimic remarcabil, doar că se putea ajunge la o fereastră, urcându-te pe acoperișul șopronului pentru trăsuri. Am ocolit casa și am examinat-o îndeaproape din toate punctele de vedere, însă n-am observat nimic interesant. Apoi am luat-o pe stradă și am descoperit, așa cum bănuiam, că există un grajd pe o alee care trece pe lângă unul dintre zidurile grădinii. Le-am dat o mână de ajutor rân-dașilor să-și țesale caii și pentru asta am primit doi penny, un pahar de băutură îndoită, două porții de mahorcă și toate informațiile pe care mi le-aș fi putut dori despre Irene Adler, ca să nu mai vorbim despre o duzină de alți oameni din vecinătate care nu mă interesau absolut deloc, dar ale căror biografii am fost obligat să le ascult.

— Și care-i treaba cu Irene Adler?

— O, a sucit mințile tuturor bărbaților de prin partea locului. E cea mai rafinată creatură cu fustă de pe planeta asta. Așa vorbesc bărbații din grajdurile Serpentine. Trăiește liniștit, cântă la concerte, iese în fiecare zi la cinci și se întoarce la șapte fix, pentru cină. Rareori iese la alte ore, doar atunci când cântă. O vizitează un singur bărbat, însă foarte des. E brunet, chipeș, elegant, vine cel puțin o dată pe zi, adesea chiar de două ori. Se numește Godfrey Norton și locuiește în Inner Temple. Iată câte avantaje sunt când ai un vizitiu drept confident. Cei de la grajdurile Serpentine l-au dus acasă de zeci de ori și știu totul despre el. După ce am ascultat tot ce au avut ei de spus, m-am plimbat din nou prin jurul Briony Lodge și mi-am conceput planul de atac. Acest Godfrey Norton era, evident, un factor important în această poveste. Era avocat. Asta nu prevestea nimic bun. Care era relația dintre ei și care era scopul vizitelor sale repetate? Era ea clienta lui, prietena lui sau amanta lui? În primul caz, probabil ea i-a încredințat fotografia spre păstrare. În cel din urmă caz, acest lucru este puțin probabil. De răspunsul la această întrebare depindea dacă trebuia să-mi continui munca la Briony Lodge sau să-mi îndrept atenția asupra locuinței din Temple a respectivului domn. Era un aspect delicat, care ar fi lărgit aria cercetărilor mele. Mă tem că te plictisesc

cu aceste detalii, dar trebuie să-ți expun micile mele dificultăți, dacă vrei să înțelegi situația.

— Te urmăresc îndeaproape, i-am răspuns.

— Încă reflectam în mintea mea la această problemă, când o birjă a oprit în față la Briony Lodge și din ea s-a dat jos un domn. Era un gentleman deosebit de arătos, brunet, cu trăsături acviline și cu mustață – evident bărbatul despre care auzisem. Părea să fie în mare grabă, i-a strigat birjarului să-l aștepte și a trecut pe lângă servitoarea care îi deschisese ușa cu aerul unui om ce se considera la el acasă. A stat înăuntru cam o jumătate de oră și am putut să-l zăresc prin ferestrele salonului, plimbându-se încoace și-ncolo, vorbind cu însuflețire și fluturând din brațe. Pe ea n-am putut s-o văd deloc. Apoi a ieșit, arătând chiar și mai grăbit decât înainte. În drum spre birjă a scos din buzunar un ceas de aur și s-a uitat atent la el. „Mână ca vântul“, a strigat, „mai întâi la Gross & Hankey's în Regent Street, și pe urmă la biserica St. Monica de pe Edgware Road. Primești jumătate de guinee dacă ajungi în douăzeci de minute!“ Au plecat, iar eu tocmai mă întrebam dacă n-aș face bine să-l urmăresc, când pe alee a apărut un mic landou elegant, al cărui vizitiu avea haina pe jumătate deschisă și fularul la ureche, iar toate hamurile ieșeau din cataramă. Nici n-a oprit bine, că ea a ieșit în fugă pe ușa casei și s-a aruncat în landou. Abia dacă am putut să-i arunc o privire, dar era o femeie frumoasă, cu un chip pentru care un bărbat și-ar da viața. „La biserica St Monica, John!“, a strigat, „și primești jumătate de sovereign dacă ajungi în douăzeci de minute!“ Era prea frumos ca să ratez, Watson. Tocmai mă gândeam dacă s-o rup la fugă sau dacă să mă agăț de spatele landoului ei, când a trecut o birjă pe stradă. Birjarul s-a uitat de două ori la un așa client zdrențaros, dar am sărit înăuntru înainte ca el să poată protesta. „La biserica St Monica“, i-am spus, „și ai jumătate de sovereign dacă ajungi în douăzeci de minute!“ Era douăsprezece fără douăzeci și cinci și, desigur, era destul de limpede ce se petrecea¹.

Birjarul meu a mânat repede. Nu cred că am mers vreodată mai repede, dar ceilalți ajunseseră înaintea noastră. Birja și landoul cu caii

¹ Până în 1886, căsătoriile trebuiau să aibă loc înainte de ora 12:00. Ulterior, perioada a fost extinsă până la 15:00.

aburind se aflau în fața porții când am sosit eu. I-am plătit omului și m-am grăbit să intru în biserică. Acolo nu era niciun suflet, în afara celor doi pe care îi urmărisem și a unui preot în anterior, care părea să-i dojenească. Toți trei stăteau adunați în fața altarului. Am luat-o pe lângă strane, ca orice alt trecător care ar fi intrat într-o biserică. Dintr-odată, spre surprinderea mea, cei trei de lângă altar s-au întors spre mine, iar Godfrey Norton a alergat în direcția mea cât a putut de repede.

„Slavă Domnului!“, a strigat, „ești omul de care aveam nevoie. Vino! Vino!“

„De ce?“ am întrebat.

„Haide, omule, haide, mai avem doar trei minute, altminteri nu e legal.“

Am fost aproape târât spre altar și, înainte să-mi dau seama, m-am pomenit mormăind răspunsurile care mi se șopteau în ureche și garantând pentru lucruri despre care habar n-aveam, practic asistând la încheierea cununiei dintre Irene Adler, celibatară, cu Godfrey Norton, celibatar. Totul s-a petrecut într-o clipă, și iată-i pe domn mulțumindu-mi dintr-o parte și pe doamna din cealaltă, în timp ce preotul mă privea din față. A fost cea mai absurdă situație în care m-am aflat în toată viața mea și gândul acesta m-a făcut adineauri să izbucnesc în râs. Se pare că fusesse ceva neclar în legătură cu permisul lor, și preotul refuzase categoric să-i cunune fără vreun martor, iar apariția mea norocoasă l-a scutit pe mire să colinde străzile în căutarea unui cavaler de onoare. Mireasa mi-a dat un sovereign, pe care intenționez să-l port pe lanțul de la ceas în amintirea acestei ocazii.

— Chiar că e o întorsătură neașteptată a lucrurilor, am spus. Și apoi?

— Ei bine, planurile mele erau serios amenințate. Părea că perechea putea pleca imediat, fiind astfel nevoie de măsuri prompte și energice din partea mea. Însă la poarta bisericii s-au despărțit, el întorcându-se în Temple, iar ea acasă. „O să ies să mă plimb prin parc ca de obicei, la ora cinci“ a spus ea la despărțire. Nu am auzit mai mult. Au plecat în direcții diferite, iar eu m-am dus să-mi fac propriile aranjamente.

— Care sunt?

— Niște friptură rece și un pahar cu bere, a răspuns sunând din clopoțel. Am fost prea ocupat ca să mă mai gândesc la mâncare și se pare că în seara asta o să fiu și mai ocupat. Apropo, doctore, voi avea nevoie de ajutorul dumitale.

— Cu toată plăcerea.

— Te deranjează dacă încalci legea?

— Cătuși de puțin.

— Nici posibilitatea de a fi arestat?

— Nu, pentru o cauză dreaptă.

— O, cauza este excelentă!

— Atunci sunt omul dumitale.

— Eram sigur că mă pot bizui pe dumneata.

— Dar ce dorești să fac?

— După ce doamna Turner va lăsa tava, voi lămuri totul. Iar acum, a spus în timp ce se arunca înfometat asupra bucatelor simple aduse de proprietăreasa noastră, va trebui să discutăm cât mănânc, fiindcă nu am prea mult timp. E aproape ora cinci. În două ore trebuie să fim la locul acțiunii. Domnișoara Irene, sau mai degrabă doamna, se întoarce de la plimbare la șapte. Trebuie să ajungem la Briony Lodge ca să ne întâlnim cu ea.

— Și atunci ce facem?

— Lasă asta în seama mea. Am aranjat deja tot ce urmează să se întâmple. Există un singur aspect asupra căruia trebuie să insist. Dumneata nu trebuie să intervii, indiferent ce s-ar întâmpla. Înțelegeți?

— Trebuie să rămân indiferent?

— Să nu faci absolut nimic. Probabil vor fi câteva mici neplăceri. Nu te amesteca. Totul va culmina cu momentul în care voi fi băgat în casă. După patru sau cinci minute se va deschide fereastra de la salon. Dumneata trebuie să te afli în apropierea acelei ferestre deschise.

— Bine.

— Trebuie să mă urmărești, căci voi rămâne în raza ta vizuală.

— În regulă.

— Iar când eu ridic mâna – așa – dumneata vei arunca în încăperea ceea ce îți voi da eu să arunci și, în același timp, vei striga „foc!“.

Ai înțeles?

— Absolut.

— Nu e nimic formidabil, a zis el scoțând din buzunar un obiect rulat în formă de trabuc. Este o fumigenă obișnuită de instalator, prevăzută cu capse la capete ca să se autoaprindă. Sarcina dumitale se rezumă la asta. După ce vei striga „foc“, alarma va fi preluată de mulți alții. După aceea poți să te îndepărtezi spre capătul străzii și te voi ajunge din urmă în zece minute. Sper că m-am făcut înțeles.

— Trebuie să nu mă amestec, să stau lângă fereastră, să te urmăresc și, la semnalul dumitale, să arunc acest obiect, să dau alarma de foc și apoi să te aștept la colțul străzii.

— Exact.

— Atunci, cu siguranță, te poți baza pe mine.

— Excelent. Cred că a venit momentul să mă pregătesc pentru noul rol pe care trebuie să-l joc.

A dispărut în dormitorul lui și s-a întors după câteva minute în persoana unui preot nonconformist¹, amabil și prostuț. Pălăria neagră cu boruri largi, pantalonii lălâi, gulerul alb, zâmbetul înțelegător și aspectul general de prietenie și curiozitate binevoitoare nu puteau fi egale decât de domnul John Hare². Holmes nu-și schimbase numai costumația. Expresia feței, purtarea, întreaga sa personalitate păreau să se modifice cu fiecare rol pe care și-l asuma. Atunci când devenise specialist în crimă, scena pierduse un bun actor, la fel cum știința pierduse un spirit analitic pătrunzător.

Era șase și un sfert când am părăsit Baker Street, iar când am ajuns pe Serpentine Avenue mai erau zece minute până la ora stabilită. Se lăsa seara și felinarele stradale tocmai erau aprinse în timp ce noi ne plimbam prin fața Briony Lodge, așteptând întoarcerea stăpânei casei. Casa era exact așa cum mi-o imaginasem din descrierea succintă a lui Sherlock Holmes, însă zona părea a fi mai puțin discretă decât mă așteptasem. Din contră, pentru o stradă mică dintr-un cartier liniștit, era surprinzător de animată. Într-un colț se aflau un grup de bărbați prost îmbrăcați care fumau și râdeau, un tocilar cu roata sa, doi soldați

¹ Protestant separat de biserica anglicană sau aparținând unei secte independente.

² Actor și manager al Court Theatre (1844–1921), innobilat în 1907 pentru serviciile aduse scenei britanice.

flirtând cu o infirmieră și câțiva tineri bine îmbrăcați care se plimbau cu trabucurile în gură.

— Vezi, a remarcat Holmes în timp ce ne plimbam în sus și-n jos prin fața casei, căsătoria asta mai degrabă simplifică lucrurile. Acum fotografia a devenit o armă cu două tăișuri. Cel mai probabil, doamna nu și-ar dori ca fotografia să fie văzută de domnul Godfrey Norton, la fel cum clientul nostru nu dorește ca ea să cadă sub ochii prințesei sale. Acum întrebarea este: unde putem găsi fotografia?

— Într-adevăr, unde?

— E foarte puțin probabil ca doamna să o aibă asupra sa. Este de mărime mare. Prea mare ca să poată fi ascunsă sub rochia unei femei. Știe că regele poate ordona să fie pândită și cercetată. S-au făcut deja două încercări de acest fel. Putem presupune, astfel, că n-o ține la ea.

— Atunci unde?

— La bancherul sau la avocatul ei. Există aceste două posibilități. Dar înclin să cred că nu e vorba despre aceștia. Femeile sunt secretoase prin firea lor și le place să-și păzească singure tainele. De ce ar încredința așa ceva unei alte persoane? Poate avea încredere în ea însăși, dar nu poate spune ce influență indirectă sau politică s-ar putea exercita asupra unui om de afaceri. În afară de asta, adu-ți aminte că este hotărâtă s-o folosească peste câteva zile. Trebuie să se afle undeva unde să-i fie la îndemână. Trebuie să se afle în propria casă.

— Dar a fost deja jefuită de două ori.

— Pfiu! N-au știut unde să caute.

— Dar dumneata cum o să cauți?

— N-o să caut.

— Și atunci?

— O s-o fac să-mi arate.

— Dar va refuza.

— N-o să poată. Însă aud zgomot de roți. E trăsura ei. Acum te rog să-mi urmezi ordinele cuvânt cu cuvânt.

În timp ce vorbea, de după colț s-au ivit luminile felinarelor unei trăsuri. Era un mic landou elegant care a oprit la ușa Briony Lodge. Imediat unul dintre bărbații care trândăveau pe marginea străzii s-a năpustit să deschidă portiera, în speranța de a câștiga un bănuț, dar a fost îmbrâncit de un altul, care se repezise cu aceeași intenție.